

Dunaújvárosi Mórícz Zsigmond Általános Iskola
2400 Dunaújváros, Kodály Zoltán utca 7.
OM azonosító: 030031
☎ Iskola: 25/413-124
E-mail: dmoriczos@gmail.com

Iktatószám: 44/2020.

A Dunaújvárosi Mórícz Zsigmond Általános Iskola Pedagógiai Programja

Dunaújváros, 2020. február 3.

Horváthné Ottinger Hajnalka
Horváthné Ottinger Hajnalka
igazgató

NEVELÉSI TERV

TARTALOM

		oldal
	Nevelési terv	2
	Alapítási adatok	4
1.	Az iskolában folyó nevelő-oktató munkapedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	5
	<ul style="list-style-type: none"> • Kerettanterv alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1-4. évfolyam • Kerettanterv alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5-8. évfolyam 	7 13
2.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	21
3.	Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	22
4.	A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	23
5.	A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma és feladatai	27
6.	Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	28
7.	A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	31
8.	A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	32
9.	A tanulmányok alatti vizsgák és alkalmassági vizsga szabályai	33
10.	A felvétel és átvétel szabályai	35
11.	Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	36
	Helyi tanterv	37

Alapítási adatok

Az intézmény neve:	Dunaújvárosi Móricz Zsigmond Általános Iskola
Székhelye:	2400 Dunaújváros, Kodály Zoltán utca 7.
Alapítási éve:	1954.
Működési területe:	Dunaújváros
Az intézmény alapító szerve:	Dunaújváros Önkormányzatának jogelődje (Sztálinvárosi Városi Tanács)
Az intézmény típusa:	általános iskola
Az intézmény évfolyamainak száma:	8
Az intézmény feladata:	alapfokú általános oktatás
Kiegészítő tevékenység:	ének-zenei emelt szintű képzés

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az iskola alapító okirata szerint intézményünk feladata alapfokú általános oktatás, kiegészítő tevékenységünk az ének-zenei emelt szintű képzés. Iskolánk az ország azon kevés intézményei közé tartozik, amelynek minden osztályában emelt szintű énekközpont folyik.

Mottóul Kodály Zoltán szavait választhatnánk: „ ... nem sokat ér, ha magunknak dalolunk, szebb, ha ketten összedalolnak. Aztán mind többen, százan, ezren, míg megszólal a nagy Harmónia, amiben mind egyek lehetünk. Akkor mondjuk majd csak igazán: Örvendjen az egész világ!” Nevelésünk alapvető célja, hogy kialakuljon ez a bizonyos „Harmónia” egyrészt növendékeink lelkében, másrészt a növendékek között. Alapelvünk, hogy az esztétikai érték befogadására képes, szelektálni tudó, ízléssel rendelkező fiatalokat neveljünk, akik a többi művészeti és tudományág területén is biztosan mozognak, önálló alkotásra képesek. Törekszünk arra, hogy tanulóink saját nevelésüknek aktív résztvevői legyenek, és végeredményként képesek legyenek a hatalmasra duzzadt tudásanyagból a nekik megfelelő értékeket kiválasztani, és megfelelően használni, alkalmazni, személyes élmények, érzelmi tapasztalatok és alapvető zenei tudás birtokában felnőttként is megmaradjanak az egyetemes értékek bűvöletében, igényes, értelmes életet teremtsenek maguknak.

Csak így alakulhat ki a gyerekekben az élet értékeinek megszerzésére irányuló vágy.

Tantestületünk a nevelés folyamatában a legfontosabb elvnek a gyermekszerepet tartja. A gyermek jogainak elismerése és a különböző személyiségek elfogadása, megköveteli az emberi méltóság tiszteletben tartását. Ez az elv nemcsak a tanár-diák, hanem a diák-diák kapcsolatra is értendő. A nevelőtestület igyekszik egységes eljárásokkal, fellépéssel megteremteni a tanulási-tanítási folyamathoz elengedhetetlenül szükséges fegyelmet, az értelmes rendet. Fő elv a következetesség és a pedagógus példamutatása. Célunk, hogy tanulóink félelem nélkül éljenek, jól érezzék magukat az iskolában. Nyíltak, érdeklődők, kreatívak, életvidámak legyenek. Ehhez elengedhetetlen a nevelőtestület nyitottsága.

Pedagógiai tevékenységünk középpontjában az emberközpontú nevelés áll. Az intellektuális felkészítés mellett fontos az értékek átadása, etikai kérdésekhez való viszonyulás kialakítása, fejlesztése. A pedagógus a megértésével, a titoktartással, a türelemmel és a szeretetével el kell hogy érje: tanítványai megbíznak benne, és tőle várják a segítséget, a támaszt. Csak az tud tisztességesen, sportszerűen, becsületesen viselkedni, akinek módjában állt át is élnie. Célunk, hogy olyan helyzetekbe hozzuk a tanulókat, amelyekben a helyes viselkedés formáit kipróbálhatja, gyakorolhatja, átélheti. Erre nagyon alkalmasak a közös foglalkozások, sportrendezvények, kirándulások, szakkörök.

Feladatunk az oktatási munkát úgy végezni, hogy a tudás megszerzésének módja örömet jelentsen tanulóink számára. A konkrét ismeretek mellett tanulóinknak képessé kell válniuk a tudásuk megújítására, kiegészítésére és szinten tartására. Mindez csak úgy lehetséges, ha a tanórákon a fejlesztő központú tevékenykedtetés kerül előtérbe.

Nagyon fontos, hogy megfelelő kötődés alakuljon ki tanár és tanítvány, diák és diák között, amely egymás kölcsönös megbecsülését, segítőkészséget és az egészséges versenyszellem kialakulását egyaránt jelenti.

Célunk, hogy a tanulási folyamat céltudatos tevékenység legyen, a növendékek tisztában legyenek a tanulás értékével. Meg kell tanítanunk a tudás megszerzésének módját, képessé kell tennünk őket az ismeretek, információk gyűjtésére, rendszerezésére, arra, hogy folyamatosan tudják bővíteni megszerzett ismereteiket. Az önálló ismeretszerzést könnyíti meg az információhordozók biztos használata, ezért kiemelt szerepet kap nevelésünkben a könyvtár és a modern információhordozók megismertetése a tanulókkal. Nagyon fontos, hogy növendékeink gyakorlatot szerezzenek a szak- és ismeretterjesztő irodalom használatában, jártasságot szerezzenek az internetes keresőprogramok és a CD-ROM-ok kezelésében.

Az erkölcs, a humanizmus, az emberi értékek megbecsülése, a hazaszeretet, a lokálpatriotizmus mind olyan nevelési terület, amely áthatja a teljes pedagógiai folyamatot. Úgy kell tanítani, hogy annak nevelő értéke, kisugárzása legyen. Ennek szolgálatába állíthatjuk azt az értéket, amelyet tanulóink életében az intenzív énekzenei oktatás jelent. A „Kodály-módszer” alkalmazása, amely a magyar népi kultúrán alapszik, az emberi érzelmek kifejezése, interpretálása örök értékű művek által, annak átélése, az esztétikai élmény megszületése mind-mind óriási nevelési lehetőség, s ezeket fel kell használnia - bármilyen szakos is a tanár - nevelőmunkájában.

Kerettanterv

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoport, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodása legalább konvencionális szintre kerül, vagyis a hozzá közelálló elvárásainak megfelelően él, képes alkalmazni az emberi kapcsolatok elfogadott formáit. Tudja, hogy a gyerek, testvér, barát stb. szerep betöltője hogyan viselkedjen, de adott esetben képes a szabályok újraértelmezésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait és életkorának megfelelő szinten az ország és a magyarság szimbólumait. Ismeri a nagy ünnepkörök egy-egy hagyományát és az éves ünnepkör legfontosabb állomásait: ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint ismer ezekhez kapcsolódó alkotásokat (népdalokat, mondákat, meséket, műalkotásokat). Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezek időpontját, részt vesz érzelmi azonosulását segítő tevékenységekben (népi hagyományok felelevenítése, eljátszása, ünnepi díszítések készítése).

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló el tudja magát helyezni adott közösségben, felismeri a valódi és lehetséges szerepeit egy adott kapcsolati hálózatban. Képes a kooperációra, megérti a szabályok fontosságát. Képes egyszerű közösségi szabályok követésére, bekapcsolódik közös tevékenységekbe és követi a közösségi hagyományokat.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanuló képes az együttműködésre, az empátiára, átérzi és gyakorolja a segítségnyújtást. A közös tevékenységek révén ismeretet szerez saját képességeiről és lehetőségeiről. Azonosítja a saját és mások alapvető érzelmeit, illetve kifejezi a problémáit. Életkorának megfelelő szinten ismeri a kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés kultúráját, rendelkezik az életkorának megfelelő kooperatív készséggel. Ismeri a különböző megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget és a feladatok megosztásának fontosságát.

A családi életre nevelés

A tanuló megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Ismeri és betartja az illemszabályokat. Megismerkedik a családi ünnepekkel és az ezekhez kötődő szokásokkal. Megtanulja a családi szerepekhez (anya, apa, gyermek) kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló képes önállóan, az évszaknak és az időjárásnak megfelelően ruhát választani és felöltözni. Tudja, hogy a rendszeres tisztálkodás, a táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel egyaránt fontos az egészség védelmében. A rendszeres mozgás, a természet szeretete igényként épül be személyiségébe, figyel testtartására. Képes kifejezni a betegség és az egészség mint állapot közötti különbséget. Képes egyes betegségtünetek (láz, fejfájás) megnevezésére. Tudja, hogy a védőoltások is fontos eszközei az egészség megőrzésének. Képes kifejezni, leírni egyes feszültséget, stresszt okozó helyzeteket. Megtapasztal relaxációs technikákat, képes légzőgyakorlatok és egyszerű tornagyakorlatok (például reggeli torna) önálló elvégzésére. A tanulóban kialakul az igény a harmonikus, barátságos, otthonos környezet iránt. Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti, alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló ismeri és betartja a kapcsolatteremtés elfogadott formáit. Képes az adott helyzeteknek megfelelő magatartási formákat alkalmazni a társas élet különféle szinterein. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Tisztában van azzal, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak. Tapasztalatot szerez arról, hogy nemcsak kötelező feladatai vannak, hanem szabad választása alapján is segíthet környezetében (iskola, otthon).

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érzékenyebbé válik környezete állapota iránt. Képes a környezet sajátosságainak megismerésére, észreveszi a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat, tudja elemi szinten értékelni e változásokat. Képes saját mikrokörnyezetében olyan változásokat javasolni, amelyek annak minőségét javítják. Értéknek tekinti a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, harmonikus működését. Késztetés alakul ki benne környezete értékeinek megőrzésére.

Pályaorientáció

A tanuló megismeri azokat a szakmákat, amelyek mindennapi életvitelének zökkenőmentességét vagy megfelelő minőségét biztosítják. Felismeri a különböző foglalkozások együttműködésének fontosságát. Képes megfogalmazni adott szakma tevékenységét, és képes csoportosítani a foglalkozásokat különböző szempontrendszer szerint.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló ismeri az általa mindennap fogyasztott alapvető élelmiszerek árát. A matematikai műveletekről, illetve a mértékegységekről szóló ismereteit alkalmazni tudja pénzre vonatkoztatva is. Képes mindennapi fogyasztási cikket önállóan vásárolni, tud vigyázni a pénzére. Beépül az energiatakarékosság cselekvéseibe és gondolkodásába. Vannak ismeretei arról, hogy hazánkban és a világ más részén hozzá képest milyen életszínvonalon élnek gyerekek.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tisztában van a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével. Képes különbséget tenni a televízióban történetek és a valóság között. Ismeri a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejében, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.

A tanulás tanítása

A tanuló tapasztalatot szerez arról, hogy lehet játszva tanulni. Napi rutinjába beépül a tanulásból adódó otthoni feladatok elvégzése, egyre inkább saját időbeosztása szerint készül az órákra. Vannak élményei arról, hogy az iskolai oktatáson kívül a tanulásnak és az önművelésnek egyéb lehetőségei is léteznek.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló törekszik a mások számára érthető és kifejező beszédre. Figyelemmel tud követni szóbeli történetmondást, magyarázatot. Fel tudja idézni, el tudja mondani mindennapi élményeit, olvasmányainak tartalmát. Részt vesz a beszélgetésben és vitában, meg tud fogalmazni saját véleményét. Egyéni sajátosságainak megfelelően képes szövegek értő olvasására, illetve fokozatosan kialakul a kézírása. Megismeri és alkalmazza az anyaggyűjtés és elrendezés szabályainak alapjait. Ismer és alkalmaz néhány alapvető helyesírási szabályt. Képes a korosztályának szóló irodalmi és ismeretterjesztő művek megértésére és értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanulóban felébred a nyelvek és a nyelvtanulás iránti érdeklődés. Felfedezi, hogy más országokban más szokások vannak, más nyelvet beszélnek az emberek, ez a felfedezés nyitottabbá teszi más kultúrák befogadására. Egyszerű idegen nyelvi szóbeli kommunikációval próbálkozik. Idegen nyelvi tevékenységei a korosztályának megfelelő dalokhoz, versekhez, mondókákhoz és jelenetekhez kötődnek.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes érzékelni a tárgyak egymáshoz viszonyított helyzetét, méretét, képes a térben és a síkban tájékozódni. Gyakorlati tapasztalatait felhasználva felfedezi a mennyiségek közötti kapcsolatokat, képes ezen tapasztalatok megfogalmazására. El tud végezni egyszerű méréseket, az eredményeket a tanult mértékegységekkel le tudja írni. Képes a megtanult matematikai algoritmusok felidézésére és használatára gyakorlati tevékenységek során. Tud fejben számolni 100-as számkörben. El tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, felismer egyszerű logikai kapcsolatokat.

Természettudományos és technikai kompetencia

Kialakul a tanuló érdeklődése a szűkebb környezet jelenségeinek, folyamatainak megismerése iránt. Képesse válik a természeti világ alapvető jelenségeinek felismerésére, egyszerű törvényszerűségek meglátására. Képes arra, hogy egyszerű megfigyeléseket, kísérleteket végezzen el pontos utasítások alapján. Tud egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon használni. Konkrét példákban felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatását, a káros következményeket. Felismeri a közvetlen környezet védelmének fontosságát, és törekszik a helyes magatartásminták követésére.

Digitális kompetencia

Kialakul és fejlődik a tanulóban az IKT-eszközök használata iránti érdeklődés. Képesse válik az IKT-eszközök irányított használatára (pl. képek, információk keresése, rövid szöveg létrehozása, továbbítása).

Szociális és állampolgári kompetencia

Kialakul a tanulóban a társakkal történő közös feladatmegoldás képessége, tud irányítással együttműködni velük. Nyitott társai megismerésére, igyekszik megérteni őket. Elfogadja a közösségben való normaalapú viselkedés szabályait. Megjelenik az egyre táguló környezet megismerése iránti igénye, amely hozzájárul a szülőföldhöz, a hazához való kötődés kialakulásához.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló motivált a kitűzött célok elérésében, vállalja az ezeket elősegítő feladatokat (pl. háziállatok, növények ápolása). Felismeri és megérti, hogy a feladatok megoldásához többféle út is vezethet, egyszerű élethelyzetekben képes ezeket segítséggel megtervezni. Megérti, hogy felelős a vállalt feladatok teljesítéséért, belátja mulasztásai közvetlen következményeit, képes előre látni cselekedetei egyes kockázatait.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A tanulóban fejlődik az emocionális érzékenysége. Képes versek, mesék befogadását, elmondását segítő, a ritmusérzékenységet és a mozgáskultúrát fejlesztő játékokra és gyakorlatokra, ritmusos és énekes rögtönzésekre, szerepjátékokra. Tanári segítséggel képes csoportos improvizációval kapcsolatos élmények szóbeli megfogalmazására, történetek, versek, átélt, elképzelt vagy hallott események zenei, vizuális vagy dramatikus megjelenítésére.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló a korosztályának megfelelő szinten képes önállóan írni, olvasni, számolni. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Egyre gyakorlottabb figyelme összpontosításában. Tanári segítséggel képes saját tanulását megszervezni, segítséggel képes csoportmunkában aktívan részt venni, a sok pozitív visszajelzés hatására ezt egyre magabiztosabban teszi. Segítséggel felismeri szükségleteit, gyakorlatot szerez teljesítményének és képességeinek reális értékelésében. Képes kisebb segítséggel vagy anélkül házi feladatait elvégzésére.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetség gondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulás szervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékosági területre vonatkozóan A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve [2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 21. § (11) bekezdés] tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

Kerettanterv

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5–8. évfolyam

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

Az általános iskola az 1–4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5–8. évfolyamokon is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, összességében ezzel is támogatva a társadalomba való beilleszkedést.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodásának szintje eleinte konvencionális, rendre és fegyelemre törekszik, belátja, hogy teljesíteni kell az elvállalt kötelességeket. A szabályokat minden körülmények között be kell tartani, kivéve az olyan szélsőséges eseteket, amikor azok más társadalmi kötelezettségekkel kerülnek konfliktusba. A szakasz második felében a tanuló erkölcsi gondolkodása posztkonvencionálissá válik, vagyis belátja, hogy a törvényeket a társadalom hozza és alakítja. Tudatosul benne, hogy az emberek különböző értékeket és véleményeket vallanak, és hogy az értékek és szabályok egy része viszonylagos. A tanuló megérti a normakövetés fontosságát.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait, valamint több, az ünnepkörökhöz köthető magyar hagyományt. Egyre rendszeresebben részt vesz szűkebb közösségében nemzeti hagyományaink ápolásában, megismer ezekhez kapcsolódó műalkotásokat. Annak érdekében, hogy erősödjön benne saját népe és kultúrája értékeihez való kötődés, megismeri azok legfontosabb értékeit, kiemelkedő személyiségeit és szimbólumait. Fel tud sorolni néhány, lakókörnyezetére jellemző sajátosságot, megismeri a hungarikum fogalmát. Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezekhez kötődő hagyományainkat, és ezeket tantárgyi ismereteihez is kapcsolja. Kialakul benne a szülőföld, a haza és a nemzet fogalma, az ezekhez való kötődés igénye. Egyre nyitottabb más népek kultúrája iránt, ismeri, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek és kisebbségek élnek. Ismerkedik egy-egy magyarországi nemzetiség, kisebbség kultúrájával. Ismeri az általa tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrájának egy-egy jelentős vonását. A tanulóban kialakul egy kép az európai kultúra értékeiről, és ismer ennek megőrzéséért munkálkodó intézményeket, programokat.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló törekszik a konfliktusok feloldására, alkalmazza a konfliktuskezelés demokratikus technikáit. Nyitottá válik a társadalmi jelenségek iránt, szert téve az együttműködés képességére. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Megismerkedik az alapvető emberi, szabadság- és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel. Alkalmazza a méltányosságot és az erőszakmentességet biztosító technikákat a közösségben való tevékeny részvétel során. Részt vesz olyan tevékenységekben, amelyek a közösség jobbítását szolgálják.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló megfelelő szókinccsel rendelkezik érzelmi árnyalatok kifejezésére, képes dicsérni, és egyre több tulajdonságot meg tud nevezni. Megismeri az önmegfigyelés jelentőségét, vagyis cselekedetei, reakciói, viselkedése alapján véleményt tud mondani önmagáról, ismeri a stressz és stresszkezelés lényegét. Képes különbséget tenni a valódi és virtuális társas kapcsolatok természete között, be tud kapcsolódni különböző kisközösségekbe. Kialakul benne a személyiségének megfelelő humánus magatartás az önkritika és a környezeti visszajelzések egységében, képes elemezni, feltárni a jóra ösztönző, illetve a destruktív csoportok eltérő jellemzőit. Több szempontból is rálát egy vitás helyzetre, konfliktusra, képes vitatkozni. Felismeri társadalmi szerepeit (férfi-nő, gyerek-szülő, diák-tanár). Képes felismerni bizonyos előítéletes magatartásformákat és a sztereotípiák megnyilvánulásait.

A családi életre nevelés

A tanuló képes felismerni és megfogalmazni családban betöltött szerepeket, feladatokat, megtalálja és elvégzi a rá háruló feladatokat.

Tisztában van a nemi szerepek biológiai funkcióival, társadalmi hagyományaival. Felismeri a családi élet és a párkapcsolatok során előforduló súlyos problémahelyzeteket, és ezek megoldásához megfelelő segítséget tud kérni. A szakasz végére a tanuló értéknek tekinti a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot. Tisztában van azzal, hogy a szexualitás a párkapcsolatok fontos eleme, és érti az ezzel kapcsolatos felelősséget is. Tud a pozitív és negatív családtervezés különböző lehetőségeiről, ismeri a művi terhesség-megszakítás lelki és fizikai veszélyeit. A tanuló alkalmazás szinten ismeri a csecsemőgondozás néhány alapvető lépését.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló fel tudja sorolni az egészséges táplálkozás néhány alapvető szabályát. Ismeri a tisztálkodással kapcsolatos alapvető szabályokat, a személyes higiéné ápolásának módjait, majd megtanulja tudatosan ápolni személyes higiénéjét. Tudja, hogy a rendszeres testmozgás és művészeti tevékenység hozzájárul lelki egészségünk megőrzéséhez, így fokozatosan kialakul az igénye ezek iránt. A tanuló (az iskola és szülei segítségével) igyekszik olyan kikapcsolódást, hobbit találni, amely hozzásegíti lelki egészségének megőrzéséhez. Ismeri az aktív pihenés fogalmát, meg tud nevezni aktív pihenési formákat. Tisztában van a feltöltődés és kikapcsolódás jelentőségével. Tudatosan figyel testi egészségére, képes szervezetének jelzéseit szavakkal is kifejezni. Ismer és alkalmaz stresszoldási technikákat, tisztában van a nem megfelelő stresszoldás következményeivel, ennek kockázataival (különösen az alkohol, a dohányzás és a drogok használatának veszélyeivel), és tudatosan kerüli ezeket. Ismeri a stressz okozta ártalmakat, a civilizációs betegségeket és ezek megelőzésének módját.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanulóban fokozatosan tudatosul, hogy társaival kölcsönösen egymásra vannak utalva. Bizonyos helyzetekben kérésre képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben ő is képes segíteni. Az iskola lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló tapasztalatot szerezzen a fogyatékkal élőkkel való együttéléstről, amelynek során felismeri a segítő tevékenység fontosságát és szükségességét alkalmanként és a mindennapokban is.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulóban kifejlődnek a környezetharmonikus, környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokások, mozgósítható a környezet védelmét célzó együttes cselekvésre. Érti a mennyiségi és minőségi változás, fejlődés fogalmát, valamint, hogy a fogyasztás önmagában sem nem cél, sem nem érték. Egyre érzékenyebbé válik környezete állapota iránt, képes annak változását elemi szinten értékelni. Felismeri a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket és kerüli ezeket.

Képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani az iskola belső és külső környezetét. Nem hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat, előnyben részesítve a természetes, újrahasznosítható, illetve újrahasznosított anyagokat. Érzékenyvé válik az anyag- és energiatakarékos életvitelre és ismeri ezek gyakorlati technikáit. Érti a fenntarthatóság fogalmát.

Pályaorientáció

A tanuló képes megfogalmazni, hogy mi érdekli őt leginkább, és felismeri, hogy érdeklődési körét, motivációját, saját adottságait mely szakmákban tudná hasznosítani. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik a továbbtanulással, a választható iskolákkal, életutakkal kapcsolatban. Ismeri az élethosszig tartó tanulás fogalmát. Tud célokat kitűzni és jövőképet felállítani. Van önkritikája, képes különbséget tenni a társas befolyásolás és saját elképzelése között. Érti a tanulás és a karriercél elérésének összefüggéseit.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló történelmi ismeretei alapján felismeri a gazdasági rendszerek változását, viszonylagosságát, hibáit és fejlődését. Ismeri az unió közös fizetési eszközét, belátja, hogy az egyes országok eltérő mértékben és szerepben kapcsolódnak be a világgazdaság folyamatiba. Érzékeli az anyagi és kapcsolati tőke szerepét és értékét saját életében. Érzékeli, hogy mi a fenntartható gazdaság és hogyan valósítható ez meg globális és lokális szinten. Matematikai ismereteit alkalmazza pénzügyekkel kapcsolatos feladatokban. Képes összehasonlítani, hogy különböző országokban milyen életszínvonalon élnek az emberek, és felismer néhány összefüggést az életszínvonal, a globális problémák és a fenntarthatóság kérdései között.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló hatékonyan tud keresni a világhálón, kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Tisztában van a videojátékok használatának helyes mértékével. Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel. A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik. Odafigyel arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.

A tanulás tanítása

A tanuló megismer olyan alapvető, tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat.

Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni. A tanuló megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló képes érzéseinek, gondolatainak, véleményének kifejezésére, adott szempont szerint újrafogalmazására, mások véleményének tömör reprodukálására. Képes ismert tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással. Képes hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére. Önállóan olvas nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazására, különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására, értelmezésére és értékelésére. Korosztályának megfelelő módon részt vesz az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Törekszik az olvasható és pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra. Elsajátítja a jegyzetelés alapjait. Képes rövidebb szövegek alkotására különböző szövegtípusokban és műfajokban. Képes rövidebb szövegek összegyűjtésére, rendezésére. Gyakorlott a helyesírási kézikönyvek használatában, törekszik a normakövető helyesírásra. Képes művek önálló befogadására és ennek szöveges interpretálására. Képes egyes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló felfedezi, megérti és alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelvtanulást. A beszédkészség és a hallott szöveg értése mellett törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is. Felfedezi a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát. Próbálkozik önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján. Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára.

A tanuló felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. A tanuló képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére. A tanuló képessé válik konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai problémák megvitatása esetén is érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló már képes felismerni a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait. Egyre önállóan használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során. Tudása és megfigyelési képességei fejlődésének köszönhetően tanári irányítás mellett, de mind önállóan hajt végre kísérleteket, megfigyeléseket, amelynek eredményeit értelmezni is tudja. Technikai ismereteit és kompetenciáit kezdetben még irányítással, majd egyre önállóan alkalmazza az iskolai és iskolán kívüli környezetben. Felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt káros hatásait, belátja, hogy erőforrásaink döntően végesek, és ezeket körültekintően, takarékosan kell hasznosítanunk. Nyitottá válik a környezettudatos gondolkodás és cselekvés iránt, képes környezettudatos döntések meghozatalára.

Digitális kompetencia

A tanuló mind motiváltabbá válik az IKT-eszközök használata iránt. Képes alapvető számítógépes alkalmazásokat (szövegszerkesztés, adatkezelés) felhasználni a tanórai és a tanórán kívüli tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben. Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóan képes felhasználni a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. A megszerzett információkból irányítással, majd egyre önállóan képes összeállítani prezentációkat, beszámolókat. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére. Látja a valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségeket, kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyul a világháló használóihoz.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megérti és elfogadja a kulturális sokszínűséget. Ismeri és helyesen használja az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat. Képes együttműködni társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, önként vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában.

Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért, ennek figyelmen kívül hagyása pedig akár súlyos következményekkel is járhat.

Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzetéhez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Ismert élethelyzetekben a tanuló képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Képes a korának megfelelő élethelyzetekben felismerni a számára kedvező lehetőségeket és élni azokkal. Terveket készít céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel - meg tudja ítélni ezek realitását. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Céljai elérésében motivált és kitartó.

Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A tanuló képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával. Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, zenei, tánc- és mozgástechnikai, továbbá képzőművészeti elemek alkalmazásával. Alakulóban van önálló ízlése, és ez megnyilvánul közvetlen környezete, használati tárgyai kiválasztásában, alakításában is.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz tud írni, olvasni, számolni, továbbá nem idegenek számára az IKT-eszközök. A tanuló képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekszik arra, hogy saját tanulását megszervezze. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív. A tanuló egyre tudatosabban kezeli a saját tanulási stratégiáit, egyre gyakorlottabb abban, hogy felismerje készségeinek erős és gyenge pontjait, és hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje. Képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak.

A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékosági területre vonatkozóan A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve [2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 21. § (11) bekezdés] tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A modern világ követelménye, hogy egy minden eddiginél műveltebb, fogékonyabb, egészségesebb, közösen gondolkodni tudó és egymás iránt felelősséget vállaló nemzedéket neveljünk fel. Ebben óriási segítséget nyújt az emelt szintű ének-zenei oktatás, hiszen már Kodály is felismerte, hogy a magas színvonalú zenei kultúra közvetítésén keresztül az ember egész személyiségét a megfelelő irányba lehet fordítani. Mint minden művészi tükrözés, a zene is emberközpontú. A valóság jelenségei között lévő viszonyokat minden műalkotás egyéni módon fogalmazza meg, de ezt az egyéni megfogalmazást mindig befolyásolja a történelem, a társadalom, a kor, melyben a művész él és dolgozik. A zeneműveken keresztül esztétikai és etikai normakészletet kap a tanuló, és ennek a személyiség sajátjává kell válnia. Hiszen csak így lehet az ember segítségére abban, hogy a mindennapi élet során a különböző helyzetekben megfelelően döntsön, a saját cselekvéseit helyesen irányítsa. Minden műalkotást, vagy annak részletét tehát esztétikai élményforrásnak kell tekinteni. Ezen túlmenően számos ismeret és készség elsajátításának anyagul kell szolgálnia az élmény tudatosítása, elmélyítése érdekében. A cél tehát az, hogy az emberi lélek alapvető mozgatóerőit jó irányba tereljük. A teljes ember kialakításához járul így hozzá a zenei nevelés, sajátos feladatot vállal a gyermek személyiségének minden oldalú, harmonikus fejlesztésében.

A gyermek személyiségének fejlődésében a legfontosabb szerep a gyermek környezetében élőknek jut, ezért nagyon nagy a felelőssége a családnak és a pedagógusnak. A tanár személyisége, véleménye az énkép kialakulásának, az önértékelésnek meghatározó jelentőségű eleme. A tanulókkal való mindennapos kapcsolatainkban sohasem felejthetjük el a személyes példamutatás jelentőségét. A kisiskolás korban lévő gyermek erkölcsi ítéletalkotásában a szülő és a pedagógus véleménye irányadó. Ezért törekednünk kell a családdal való együttműködésre. A gyermek személyiségének fejlődését a szülőkkel közösen kell a megfelelő irányba terelnünk. A prepubertás kor a csoportalakítás időszaka is, tehát nem szabad figyelmen kívül hagyni a gyermekek erős kötődését a kortárs csoporthoz. Ezért törekszünk a színes, sokoldalú iskolai élet kialakítására, arra, hogy a munka, a tanulás, a játék összhangja lehetővé tegye a gyermek személyiségének minél teljesebb kibontakoztatását.

Fejlesztünk kell a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket, edzenünk kell akarataikat. Minderre jó alkalmat biztosít a mindennapos testnevelés, valamint az iskolánk speciális profiljából adódó lehetőségek.

A zenén, a művészettel való aktív kapcsolaton keresztül megtanulják a gyerekek elfogadni egymás különböző személyiségét, tisztelni az emberi méltóságot, kialakul bennük a tolerancia képessége. A sok énekkari szereplés, fellépés rendkívül fegyelmezetté, teherbíróvá neveli őket. Ez egyéb elfoglaltságaikban, a tanulásban is hasznukra válik: nagyon kitartóak és ambiciózusak lesznek. Küzdeni tudnak a leghétköznapibb sikerekért is, egészséges versenyszellem alakul ki köztük, ugyanakkor magától értetődő számukra a közösségért érzett felelősség.

A művészettel való mindennapos kapcsolat egy olyan eszköz, amely segít kifejleszteni a tanulók önértékelését, kreatív alkotásra serkenti őket, kibontakoztatja fantáziájukat.

Célunk, hogy olyan, az esztétikai érték befogadására képes, szelektálni tudó, ízléssel rendelkező fiatalokat neveljünk fel, akik a többi művészeti és tudományág területén is biztosan mozognak, önálló alkotásra képesek. A gyerekek saját nevelésüknek aktív résztvevői, minden a tanulói tevékenységre épül. Az így nevelkedett gyerekek képesek lesznek a hatalmasra duzzadt tudásanyagból a nekik megfelelő értékeket kiválasztani, és megfelelően felhasználni, alkalmazni.

3. Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az iskolai egészségnevelés célja, hogy példával, ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsa, a tanulókat hogyan kell az egészség értékét megszerezni, megőrizni, védeni, fejleszteni.

- Tanulják meg, miként állítsanak fel kötelező értékrendszert az egészség iránti elkötelezettségnek.
- Ismerjék meg az egészséges életmód legfontosabb szabályait.
- Legyenek tisztában az egészséges táplálkozás fontosságával.
- Tartsák szem előtt a testi higiéniát, a rendszeres mozgás egészséget befolyásoló hatását.
- Legyenek képesek problémákat, konfliktusokat megfelelően kezelni.
- Ismerjék meg a drog, az alkohol és a dohányzás károsító hatását.
- Legyenek képesek az egészséges, helyes értékrend felépítésére.

Az egészség a szervezet és a környezet közti dinamikus egyensúly állapotát fejezi ki.

Az egészség a jó hangulat, testi-lelki egyensúly, harmónia, magabiztosság és biztonság és egyben a siker és a boldogság záloga. Fontos, hogy a tanuló ifjúság időben ismerje fel az egészségének értékjellegét, hiszen ez kihat a személyiségfejlődésükre.

A gyermek testi-lelki egészségének megőrzése érdekében intézményünknek gondoskodnia kell a rábízott gyermekek felügyeletéről, a nevelés és oktatás egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről, különösen hogy az iskolába járó tanulók évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton vegyenek részt.

Ki kell használni a tantárgyak adta egészségfejlesztési lehetőségeket.

- A biológiai tantervekben a táplálkozás, a betegségek felismerésével, kezelésével és megelőzésével foglalkozó tananyagok szerepelnek.

- Kémiaórákon a tanulók a nikotin, az alkohol, a kábítószer élettani hatásaival és egészségkárosító tulajdonságaival foglalkoznak.
- A testnevelési óra és a mindennapos testedzés kiemelt jelentőségű az egészségmegőrzés szempontjából.

Gyermekeinket arra kell nevelnünk, hogy óvják saját és társaik testi épségét, egészségét. Vegyenek részt az egészségügyi vizsgálatokon, sajátítsák el és alkalmazzák az egészségüket és biztonságukat védő ismereteket. Haladéktalanul jelentsék a felügyeletet ellátó pedagógusnak, ha saját magukat, társaikat vagy másokat veszélyeztető állapotot, tevékenységet, vagy balesetet észlelnek.

A gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát, jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell biztosítani a fizikai és lelki erőszakkal szemben.

Az iskola napirendjét úgy kell kialakítani, hogy a gyermek iskolai tanulmányi rendjét, pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével sportolási, étkezési lehetőség biztosításával, életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsuk ki.

4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Az általános iskolás korú gyermekek nevelésében hangsúlyos szerepet kell hogy kapjon a közösségi nevelés. 8. osztály végére ki kell alakulnia az egyén és egyén, valamint az egyén és társadalom közötti megfelelő kapcsolatnak.

Iskolánk speciális programjából adódóan rengeteg lehetőség nyílik a közösségi tevékenységekre.

Az informális és nem formális tanulás módszertani megalapozás pedagógiai filozófiáját, módszertanát szükséges beépíteni és alkalmazni az intézmény által szervezett tanórán kívüli közösségi programok megvalósítása során.

Fontosnak tartjuk a tanórán kívüli programok megvalósítása során az informális nem formális tanulási módszertanok alkalmazását, a felnövekvő nemzedékek fizikai, érzelmi és társas fejlődésének előmozdítását, az élményalapú tanulás módszertani megalapozását, a tanulás közösségi élménnyé formálását, a tanórán kívüli differenciált, személyiségközpontú, informális és nem formális módszertani kultúra megerősítését, a nyitott tanulási környezet biztosítását, tevékenységközpontú pedagógiai és módszertani eszköztárunk fejlesztését, valamint ezt támogató szakmai környezet kialakítását.

Ezek az alábbi tevékenységek során valósulnak meg: kirándulások, erdei iskola, témahetek, tematikus napok, táboroztatás, nemzeti identitás erősítését célzó program (Lázár Ervin).

A tematikus napközi és tematikus bentlakásos programok megvalósítása hozzájárul a tanulók (1-7. évfolyam) NAT kulcskompetenciáinak fejlesztéséhez. A nem formális oktatási programok felhasználása növeli a tanulási motivációt, mely a lemorzsolódás csökkenésére van jótékony hatással, továbbá fejleszti a tanulók szociális (egyéni és társas) kompetenciáit.

Mindezek az alábbi területeken eredményezhetnek pozitív változást:

- *a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkenése,*
- *a köznevelés eredményességének és hatékonyságának növekedése,*
- *az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférés elősegítése,*
- *az alap- és kulcskompetenciák nem formális eszközökkel történő fejlődése.*

Nagyon fontosnak tartjuk hagyományos rendezvényeinket: az évfolyamkoncerteket, az év végi hangversenyeinket és a sok szereplési lehetőséget. Ezek mind erősítik tanulóinkban a közösséghez való tartozást, kialakítják bennük a közös munka iránti felelősségérzetet. A rendszeres mozgás, a sport, a sportversenyeken való aktív részvétel erős kapcsolatot alakítanak ki a közösség tagjai között.

Célunk, hogy érdeklődő, nyitott embereket neveljünk, hogy ne csak a szűkebb környezethez, hanem a tágabb, európai értékekhez is pozitív viszony alakuljon ki tanulóinkban. Ennek elősegítésére továbbra is ápolni kívánjuk külföldi iskolákkal kialakított baráti kapcsolatainkat.

Fontos közösségteremtő rendezvények a nemzeti ünnepeinkhez kapcsolódó megemlékezések (október 6., október 23., március 15., március 16. Magyar zászló és címer napja, június 4. Nemzeti Összetartozás Napja). Ezek az alkalmak segítenek kialakítani tanulóinkban a nemzeti kultúrához való szoros kötődést, segítenek megalapozni a nemzettudatot, elmélyítik a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet.

Az iskolai közösség fejlesztésében óriási szerep jut iskolánk diákönkormányzatának. A diákönkormányzat immár hagyományosan nagyon sok programmal színesíti iskolánk életét: rendszeres túrákat szerveznek országunk legszebb vidékeire, sport-, ügyességi, szellemi vetélkedőket rendeznek. Kiemelkedő rendezvény minden mórinczos életében az elsősök avatása, amikor ünnepélyes és egyben játékos formában iskolánk polgáraivá fogadjuk az első osztályosokat.

A közösséghez való szoros kötődést hivatott jelképezni iskolajelvényünk, iskolazászlónk, hagyományos egyenruhánk, amelynek viseléséhez ragaszkodunk.

A délutáni, szabadidős tevékenységeken kívül természetesen minden tanórai foglalkozáson adódnak olyan helyzetek, amelyek a közösségi nevelést kell hogy szolgálják, drámapedagógiai foglalkozás, szituációs játékok, páros munka és a tananyag csoportosan történő feldolgozása. Célunk, hogy a tanulók harmonikus kapcsolatot alakítsanak ki a természeti és társadalmi környezettel. Legyenek megértőek a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt. Kapcsolódjanak be közvetlen környezetünk értékeinek megőrzésébe. Mindezen célok megvalósítását segítik az osztálykirándulások, táborok, az erdei iskolai programok, színházlátogatások.

Úgy véljük, hogy az iskolai közösség körébe a tanulókon és a pedagógusokon kívül beletartoznak a szülők is. Ezért törekszünk arra, hogy valódi és baráti kapcsolatot alakítsunk ki a szülők közösségével, bevonjuk őket az iskolai élet ünnepi és hétköznapi pillanataiba egyaránt. Évente kétszer meghívjuk őket szülői értekezletre és havonta fogadóórára. Kötetlen beszélgetés és ismerkedésre ad lehetőséget az év eleji móríczos piknik, a szülő-pedagógus bál. Együtt ünnepeljük a karácsonyt, szívesen látjuk a szülőket az iskolai farsangi ünnepünkre. A szülők legfontosabb partnereink, ki kell használnunk az együttnevelés lehetőségét. A délutáni foglalkozások és örömteli együttlétek fontos színterei az együvé tartozásnak a közösségi nevelésnek.

Intézkedések az intézmény által szervezett kirándulások esetén:

- Személyszállítással egybekötött programokon a szervezéssel vagy szállítással foglalkozó cégektől írásos nyilatkozat* szükséges, a szolgáltatás személyi és tárgyi feltételeinek a hatályos előírásoknak való megfeleléséről.
- Az utazást éjjel 23 órától, hajnali 4 óráig – pihenés miatt – meg kell szakítani. A sofőrnek és az utazóknak szállást kell biztosítani.
- Az utazást szervező, kísérő pedagógusok felelősek a rendelkezések betartására, kötelesek írásban az intézmény vezetőjének leadni az utazásban résztvevők nevét, törvényes képviselőjük elérhetőségét, az utazás célállomását, az elszállásolás címét.

*

NYILATKOZAT

Alulírott,..... mint a .....(szervezet neve, cím/székhelye, adószám/adóazonosító, cégjegyzékszám/nyilvántartásba vételi szám) képviselője, büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom az alábbiakat:

- Kijelentem, hogy az általam képviselt szervezet a szerződés tárgyát képező szolgáltatás nyújtásához szükséges engedélyekkel, szakmai ismerettel és gyakorlattal rendelkezik.
- Kijelentem, hogy az általam képviselt szervezet az ajánlatkérőben meghatározott személyszállítást a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvénynek, továbbá a vonatkozó egyéb jogszabályoknak, valamint a nemzetközi előírásoknak megfelelő autóbusszal végzi, amely rendelkezik a szükséges szakhatósági engedéllyel.
- Kijelentem, hogy az általam képviselt szervezet a szerződés tárgyát képező szolgáltatást nagy tapasztalattal és gyakorlattal rendelkező, szakképzett buszvezetőkkel és kifogástalan műszaki állapotú autóbusszokkal biztosítja.
- Tudomásul veszem, hogy az általam képviselt szervezet a szerződés időtartama alatt köteles biztosítani, hogy szállítási tevékenységének végzése a személyszállítás jogszabályban meghatározott személyi és tárgyi feltételeinek, valamint a biztonságos személyszállítás egyéb szakmai követelményeinek maradéktalanul megfeleljen.
- Tudomásul veszem, hogy az általam képviselt szervezet az utazók számára a szerződés teljesítésének megkezdését megelőzően - utasbiztosítási szerződést köteles kötni, úgy, hogy a biztosítás tartalma a szerződés teljes határozott időtartamára, valamennyi szállított személyre és a szállítással kapcsolatos valamennyi körülményre kiterjedjen.
- Tudomásul veszem, hogy az általam képviselt szervezet a szolgáltatás megkezdésének feltétele, hogy a fentiekben jelölt engedélyeket, igazolásokat Ajánlatkérőnek bemutassa, valamint, hogy rendelkezzen a szolgáltatást igénybevevők esetében a szülők hozzájáruló nyilatkozatával.

Aláírással igazolom, hogy a fent megadott adatok a valóságnak megfelelnek.

Kelt:

p. h.

.....
név, beosztás, szervezet
cégszerű aláírás

5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma és feladatai

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, oktatása, a kerettantervben előírt tananyag átadásra, elsajátításának ellenőrzése. Munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról. Ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét. Mozdítsa elő a gyermek, a tanuló erkölcsi fejlődését és közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását.

Kötelessége, hogy:

- neveljen egymás szeretetére és tiszteletére,
- a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére,
- együttműködésre,
- környezettudatosságra,
- egészséges életmódra, hazaszeretetre
- a szülőket rendszeresen tájékoztassa a tanuló teljesítményéről, magatartásáról,

A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden erőfeszítést.

Feladata még, hogy a tanulók és szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa.

Az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan közvetítve, oktatómunkáját szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét. A kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját.

Feladata, hogy részt vegyen a számára előírt pedagógus továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát, határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket.

Hivatásához méltó magatartást tanúsítson, megőrizze a hivatali titkot.

Ezek mellett az osztályfőnök kiemelt feladata még, hogy az osztály közösségi életét szervezze. Törekedjen a tanulók személyiségének, és a család szociális körülményeinek alapos megismerésére. Az osztálya érdekében működjön együtt munkatársaival és más intézményekkel. Törekedjen a család és az iskola nevelőmunkájának összehangolására.

6. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók

A közösségi nevelés és a személyiségfejlesztés lényeges feladata az iskolai közösségekbe nehezen beilleszkedő tanulók segítése. Fontos feladat pedagógusaink számára a tanulókra ható negatív jelenségek gyors felismerése, s az ebből adódó viselkedési problémák kezelése. A sok csonka család, a szülők anyagi helyzetének romlása, a társadalmi feszültségek nyomán egyre több az ideges, szorongó gyermek, akik nehezen alkalmazkodnak az iskolai kötöttségekhez, a tanulóhoz, tanáraikhoz, társaikhoz. Más-más feladatot jelent a lelki sérülés a kisebb és a már kamaszodó tanulóinknál. A pedagógus a megértésével, a titoktartással, a türelemmel és szeretetével el kell hogy érje: tanítványai megbíznak benne, és tőle várják a segítséget, a támaszt. Mint ahogy a tanulási folyamatban, a nevelésben sem mondhatunk le egyetlen tanítványunkról sem.

Az egyik legfontosabb feladatunk, hogy a beilleszkedési zavarok kialakulását próbáljuk megelőzni. Ehhez lehetőleg még iskolába kerülése előtt meg kell ismernünk a gyermeket. Ennek érdekében igyekszünk nagyon szoros kapcsolatot kialakítani a város óvodáival, nagy figyelmet fordítunk az óvodai szakvéleményekre, szükség esetén konzultálunk az óvónőkkel. Minden tanév októberétől márciusig iskola előkészítő foglalkozásokat tartunk a hozzánk beiratkozni szándékozó nagycsoportos óvodások számára. Ez nagyon hasznos a pedagógusok számára, akik a közös játékos foglalkozások során értékes információkhoz jutnak a gyerekek személyiségéről, s így alkalmuk van arra, hogy előre megtervezzék a nevelési folyamatot. Természetesen ezek a foglalkozások nagyon hasznosak a gyerekek számára is, hiszen már óvodás korukban alkalmuk nyílik „kóstolgatni” az iskolát, valamint megismerhetik leendő társaikat, s ez nagyon megkönnyíti a későbbi beilleszkedést. A megelőzés másik fontos területe a családokkal való szoros kapcsolat kialakítása. Már májusban megszervezzük az első találkozást a leendő elsősök szüleivel. Ettől kezdve a tanító nénik rendszeresen konzultálnak a szülőkkel a gyermekek neveléséről, ha szükséges személyesen látogatják meg a családokat. Alsó tagozaton nagyon jól működik a napközi, tanórán kívüli délutáni programjai nagyon népszerűek a tanulók körében, ezért a magatartási nehézségekkel küszködő gyermekek szüleinek figyelmét felhívjuk a napközis foglalkozások hasznosságára. Hasonló célt szolgál a nyílt tanítási nap, amikor a szülők meglátogathatják a tanórákat, s gyermekük iskolai teljesítményéről, viselkedéséről szerezhetnek információkat.

A tanulók fejlődése érdekében a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő gyermeket a nevelési tanácsadóba irányítjuk.

Beilleszkedési problémákat, magatartási nehézségeket okozhat a tanulóknak a 4. osztályból az 5. osztályba való átmenet. Ennek megelőzésére a leendő ötödikes osztályfőnökök már 4. osztályban felveszik a kapcsolatot az osztállyal: lehetőséget kapnak arra, hogy részt vegyenek a közös programokon (színházlátogatás, túra, osztályünnepségek), elkísérhetik leendő növendékeiket az osztálykirándulásra. Októberben rendhagyó fogadó órát tartunk az ötödikes tanulók szüleinek, amelyen együtt jelennek meg az osztályban tanító tanárok lehetőséget teremtve arra, hogy közösen beszéljék meg az esetleges problémákat.

A beilleszkedési zavarok megelőzésének alapja a jó osztályközösség. Ennek kialakítására kell törekednie valamennyi osztályfőnöknek. Ezért nagyon fontosak a tanórán kívüli közös szabadidős tevékenységek. A nehézségek megoldását segíti a problémákkal küszködő tanulókkal való egyéni foglalkozás, beszélgetés, vagy a kiscsoportos foglalkozások. A beilleszkedést segítik az osztályközösséggel közösen elért sikerek, ezért nagyon nagy a jelentőségük a tanulmányi versenyeknek és a vetélkedőknek. Iskolánk profiljából adódóan a sok közös fellépés, szereplés a nehezen beilleszkedő tanulókat is megtanítja alkalmazkodni, megfelelő önfegyelemre, felelősségérzetre neveli őket.

Külön figyelmet kell fordítanunk azokra a tanulóinkra, akik költözés és egyéb okok miatt nem első osztályban, hanem később kerülnek iskolánkba. Számukra a megszokott környezetből egy idegen közösségbe való beilleszkedés eleve nagy problémákat okozhat. Mindannyiunk feladata az, hogy ezt az átmenetet megkönnyítsük számukra nagyon nagy odafigyeléssel, körültekintően vezessük be őket iskolánk közösségébe. A társakkal való megfelelő kapcsolat kialakításában nagy segítségére lehet a beilleszkedési nehézségekkel küszködő gyermekek számára a sport, a mindennapos testedzés.

A beilleszkedési nehézségekkel és magatartási zavarokkal küzdő tanulók esetében sokat segít a differenciált foglalkozás oly módon, hogy eközben semmiféle hátrányos megkülönböztetés nem érheti a tanulót. Az értékelésnél mindig figyelembe kell venni a tanulók eltérő képességeit, ugyanakkor a hátrányt nem jelentő képességterületen erősíteni kell a tanuló kiemelkedési lehetőségeit. Az osztályfőnöknek nagyon figyelmesen és tapintatosan kell viselkedniük és foglalkozniuk az ilyen tanulók szüleinek, a gyerek problémáit meg kell értetniük a szaktanárokkal. Szükség esetén az osztályfőnök feladata, hogy szakemberhez forduljon a tanuló ügyében, majd pedig figyelemmel kell kísérnie a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét. Gondoskodnia kell a gyerek megfelelő pályaválasztásáról.

Mindezen feladatok ellátása megkönnyítheti a tanulók számára a beilleszkedési, magatartási zavarok leküzdését.

A kiemelten tehetséges tanulók

A pedagógus kiemelt felelőssége, hogy felismerje azokat a tanulókat, akik átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkeznek és felkelhető bennük a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Nagyon fontos, hogy számukra a tanulás céltudatos tevékenység legyen. Ezáltal időben felszínre kerülhetnek az egyéni képességek, azon területek, amelyekben a tanuló kifejezetten tehetséges. Minden pedagógus felelőssége, hogy ezeket a területeket továbbfejlessze.

E tevékenység színterei a tanórák és a tanórán kívüli foglalkozások. Tanórán a legcélravezetőbb módszer a gyakori differenciálás. Ez a pedagógus számára többletfeladatot jelent, de a munka eredményességét elősegíti. A tanulók a saját tempójukban haladhatnak előre, s ez a kiemelkedő képességű gyerekek számára további gyors előrehaladást eredményezhet. A tanórai differenciálás mellett sokat segítenek a differenciált házi feladatok, a „szorgalmi leckék”, amelyek az otthoni további elmélyülést segítik.

A tehetség, az egyéni képességek kibontakoztatásának fontos színterei a tanórán kívüli foglalkozások: a szakkörök, továbbtanulásra előkészítő órák. Ezeken már az egyén speciális érdeklődésének megfelelő témakörökben mélyülhet el a szaktanár vezetésével. Igyekszünk minden tanévben a gyerekek igényeinek megfelelő szakköri foglalkozásokat szervezni. Törekszünk arra, hogy a tanulók kiemelkedő tudásukat iskolán kívül is próbára tegyék. Ezért rendszeresen részt veszünk tanulóinkkal a különböző szaktárgyi, műveltségi versenyeken, pályázatokon.

Iskolánk speciális profiljából adódóan kiemelkedő jelentősége van a zenei tehetségek ápolásának. Minden tanévben két-három diák szándékozik továbbtanulni zeneművészeti iskolákban. Az ő felkészítésükben szorosán együttműködünk a Sándor Frigyes Zeneiskolával, hiszen hangszeres képzésük ott folyik. Házi és városi hangversenyeinken ezek a tehetséges gyerekek mindig lehetőséget kapnak a fellépésre.

A hátrányos helyzetű tanulók

A társadalom működési zavarai különösen a leginkább kiszolgáltatott rétegeket, a gyermekeket sújtják, közülük is leginkább azokat, akik amúgy is hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben kénytelenek élni. Egészséges fejlődésük előmozdításához a szociálpolitikai gondoskodás nem elegendő, szükség van a személyiségfejlődés bonyolult feltételrendszerét figyelembe vevő gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységre is, melyben a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pedagógusoknak fontos szerepük van.

Ahhoz, hogy a rászoruló gyerekeknek segíteni tudjunk, fel kell deríteni a tanulók fejlődését veszélyeztető okokat. Ennek alapfeltétele, hogy a pedagógus ismerje a gyermek személyiségét, családi hátterét, környezetét, baráti és kortársi kapcsolatait.

A veszélyeztető okok feltárása érdekében a pedagógusok (osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős) a szülők vagy a tanulók jelzése alapján családlátogatáson igyekeznek megismerni a tanuló családi környezetét.

Pedagógiai eszközökkel törekednünk kell a káros hatások megelőzésére illetve ellensúlyozására. Nevelési segítséget kell nyújtanunk a szülőknek többszöri beszélgetés, családlátogatás alkalmával. A szülők figyelmét fogadó órákon, esetleg írásban, időben kell felhívni a gyermek fejlődésével kapcsolatos problémákra. Szükség esetén a megfelelő korrepetálásokra, napközis, illetve tanulószobai foglalkozásokra kell irányítani a tanulót. A pedagógus feladata, hogy még időben a nevelési tanácsadóba irányítsa a tanulót, javaslatot tegyen gyermekgondozói, gyermekpszichiátriai vizsgálatra, majd figyelemmel kell kísérnie a javasolt terápia hatásosságát, javasolhatja a rendszeres gyermekvédelmi támogatás iránti kérelem beadását.

Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményezünk, amennyiben a szülő nem együttműködő, a gyermek érdekében tett javaslatot nem fogadja el, illetve akkor, ha intézményünk pedagógiai eszközökkel nem képes a káros hatások megelőzésére, kiküszöbölésére. Ennek érdekében iskolánk együttműködik a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal (védőnő, háziorvos, családsegítő központ, gyermekjóléti szolgálat, rendőrség, ügyészség, bíróság, társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok).

7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A nevelési, oktatási intézmény működésével kapcsolatos döntések előkészítésében, végrehajtásában és ellenőrzésében a jogszabályoknak megfelelően részt vesznek a tanulók, valamint képviselőik.

Az iskola tanulói a nevelés és oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a demokráciára, a közéleti felelősségre nevelés érdekében, a tanulói érdekek képviseletére diákönkormányzatot hozhatnak létre, melynek működését a nevelőtestület segíti.

A diákönkormányzat jogait és ezekkel összefüggésben álló feladatokat törvényi és rendeleti szinten szabályozzák. Ezek alapján döntési hatáskörrel, véleményezési és javaslattételi joggal rendelkezik.

A nevelési és oktatási intézmény egészét érintő ügyekben való döntésben a tanulók több mint 50 %-ának képviselete szükséges.

A DÖK a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:

- saját működéséről,
- a DÖK működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatásköreinek gyakorlásáról,
- a tanítás nélküli munkanap programjáról,
- a tájékoztatási rendszer létrehozásáról és működtetéséről.

Véleményt nyilváníthat és javaslatot tehet a nevelési, oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Azokban az ügyekben, ahol a DÖK véleményének kikérése kötelező, ott a DÖK választott képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, a meghívót a tárgyalás előtt legalább 15 nappal ki kell részére küldeni.

Minden év szeptember első hetében megalakulnak a diákkörök. Közülük a tanulók képviselőket választanak, akik maguk közül titkos szavazással vezetőt neveznek ki.

A képviselők megalakítják a diákönkormányzatot, melynek munkáját egy a nevelőtestület által kijelölt pedagógus vezető segíti.

Minden év szeptember 15-ig közösen munkatervet készítenek, melyben rögzítik feladataikat, programjaikat.

Évente legalább két alkalommal diákközgyűlést tartanak a DÖK működésének és a tanulói jogok érvényesülésének áttekintése céljából.

A DÖK pedagógus vezetője havonta megbeszélést tart a választott tanulói képviselőkkel, és minden hónap első hétfőjén a diákönkormányzat pedagógus vezetője tájékoztatja a vezetőséget, rajtuk keresztül a nevelőtestületet az aktuális, tanulókat érintő kérdésekről, feladatokról, felmerülő problémákról.

8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Kapcsolat a szülőkkel

A gyermekek egészséges fejlődése érdekében a szülőknek és a pedagógusoknak kötelességük együttműködni.

Joga van a szülőnek megismerni az intézmény pedagógiai programját, házirendjét. Természetes igénye, hogy gyermeke fejlődéséről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.

A szülőknek tiszteletben kell tartani a pedagógusok emberi méltóságát és jogait. Iskolánkban a szülők jogaik érvényesítésére Szülői Szervezetet hoztak létre. A Szülői Szervezet figyelemmel kíséri az intézmény működését, érvényesítheti javaslattevő és véleményezési jogát.

Ez a szoros kapcsolat már az iskolába lépés előtt megkezdődik, a leendő elsősöket már a nyári szünetben, a szeptemberi tanévkezdés előtt meglátogatják az osztályfőnökök. A felsős osztályfőnök is családlátogatáson ismerkedik meg a szülőkkel.

Évente két szülői értekezletet tartunk. Havonta – az első hétfőn – egyszer fogadóórát tart a nevelőtestület. Egyéb, fontos ügy esetén bármikor – tanítási órán kívül a nevelőtestület tagjai a szülők rendelkezésére állnak. Rendszeresen évenként (egy alkalommal) – nyílt tanítási napot tartunk. Iskolai és osztály szinten is több közös rendezvényt, ünnepségeket tartunk a szülőkkel (évfolyamkoncert, karácsony, farsang, elsősök avatása, szülő-pedagógus bál, piknik). Mindezt az iskolai munkaterv rögzíti.

A szülő azért íratta be iskolánkba gyermekét, mert megbízik a tantestületben. Ezt a bizalmat nem szabad elveszíteni. Éreznie kell, hogy az iskola valamennyi tanára segítőkész, hogy mindent elkövet a gyermeke fejlődéséért, egyetlen tanulóról sem mond le, valamennyi gyermek fontos a számára. Képes arra, hogy a tanulási, magatartási problémákat megoldja együtt a szülővel, vagy javasoljon külső segítséget. Ez a kapcsolat barátságos, bensőséges. Elsősorban a közös pedagógiai feladatokra kell épülnie.

9. A tanulmányok alatti vizsgák és alkalmassági vizsga szabályai

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzatok megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- ha a tanköteles tanuló kétszázötven óránál többet mulasztott a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Osztályozó vizsga: egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsgát kell tennie a tanulónak, ha olyan iskolából érkezett, ahol az ének-zene tantárgyat nem emelt szinten tanították.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőbb a válaszadást befejezné.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó (az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban) ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott. Ha a tanulót bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, a bizonyítvány átvételét követő 15 napon belül kérheti, hogy azt független vizsgabizottság előtt tehesse.

A vizsgák időpontjáról a jelentkezőt írásban tájékoztatni kell.

A tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú – az iskola igazgatója által kijelölt – vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben az iskolában erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell kijelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

A háromtagú vizsgabizottság elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért.

- Vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit.
- Átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat.
- Kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyakat taníthatja.

Ha a tanuló egyéni munkarend alapján teljesíti a tankötelezettségét, a vizsgára való felkészítéséről a szülő gondoskodik.

Alkalmassági vizsga

Iskolánk a Köznevelési Törvény 50. § (5) bekezdése értelmében, az emelt szintű ének-zene emelt szintű osztályainak beiskolázásához alkalmassági vizsgát szervez. Minden év októberétől az alkalmassági vizsgára felkészítő, ingyenes foglalkozásokat tartunk az iskolánk iránt érdeklődő nagycsoportosoknak. A foglalkozásokat az ének-zene emelt szintű osztályokban tanító ének szakos tanárok vezetik. Minden év februárjában alkalmassági vizsgát tartunk. Az alkalmassági vizsgát legalább 3 tagú ének-zene emelt szintű osztályokban tanító ének szakos tanárokból álló vizsgabizottság vezeti.

A vizsga célja a zenei képességek feltérképezése:

- ritmuskészség,
- intonációs készség,
- hangszín, hangterjedelem,
- éneklési képesség.

A zenei foglalkozások és az alkalmassági vizsga folyamán az ének-zene szakos tanárok meg tudnak győződni arról, hogy a hozzánk jelentkező óvodások a jövőben – kellő szorgalom esetén – meg tudnak-e felelni az emelt szintű követelményeknek.

Az alkalmassági vizsga eredményéről - a személyiségi jogok betartásával - hirdetőtáblán értesítjük a jelentkezőket.

10. A felvétel és átvétel szabályai

A tanuló az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől és átvételtől az iskola igazgatója dönt a köznevelési törvény által meghatározott létszámhatárok figyelembevételével.

Az **első osztályba történő beiratkozás feltétele**, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse és megfeleljen az alkalmassági vizsgán.

Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát vagy személyi igazolványát,
- a gyermek lakcímkártyáját,
- a szülő személyi igazolványát,
- a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt.

A **második-nyolcadik évfolyamra jelentkező tanulónak** – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított szintfelmérő vizsgát kell tennie ének-zene tantárgyból és azokból a tantárgyakból, amelyet előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felelt meg, a vizsgát két hónapon belül megismételheti. A felzárkóztatásról a szülő gondoskodik, a gyermek köteles igénybe venni a szaktanárok által nyújtott segítséget.

A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát vagy személyi igazolványát,
- a tanuló lakcímkártyáját,
- a szülő személyi igazolványát,
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

Az iskola igazgatója a felvételi eljárásban a felvételtől, átvételtől tanulói jogviszonyt létesítő, vagy a kérelmet elutasító döntést hoz. Az iskola igazgatója köteles értesíteni a felvételi, átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indokolással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással, továbbá átvétel esetén az előző iskola igazgatóját is. Az iskola igazgatója a felvételi, átvételi kérelem benyújtásával kapcsolatos ügyintézés, a határidő-számítás, a mulasztás elbírására és a kérelem benyújtásával kapcsolatos eljárás során a köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályok alapján jár el.

11. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtás olyan beavatkozás, melyet hirtelen egészségkárosodás esetén annak elhárítása, vagy a további állapotromlás érdekében végez az észlelő személy. Legfontosabb szerepe, hogy helyes alkalmazásával lehetővé válik az idővesztéség minimálisra csökkentése, mely a maradandó egészségkárosodás nélküli túlélés alapvető feltétele.

Ennek érdekében tanulóinkat a tanév első napjának első órájában balesetvédelmi oktatásban részesítjük. Megismertetjük velük a három fontos telefonszámot (mentők, tűzoltók és a rendőrség).

Tájékoztatást kapnak arról, hogy hol található az intézményben az elsősegély-felszerelés, hol az orvosi szoba. Bemutatkozik az iskola védőnője. A baleseti elsősegély útmutatót minden tanterembe jól látható helyre kifüggesztjük, és a tanulókkal az első osztályfőnöki órán megismertetjük. Megtanulják, hogy egy baleset esetén mi a teendőjük.

Az alapvető elsősegély-nyújtási alapismereteket a tanulók az alsó tagozaton és felső tagozaton egyaránt a kerettantervben meghatározott tantárgyak segítségével sajátítják el, ezen kívül az osztályfőnöki tanmenetben is szerepel.

Minden évben egy alkalommal a helyi mentőállomás bemutató foglalkozást tart.

HELYI TANTERV

TARTALOM

		oldal
1.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának alapelvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét.	39
2.	Pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai	39
3.	A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	40
4.	Választható tantárgyak, foglalkozások és ezek esetében a pedagógus választás szabályai	41
5.	A tanulók tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának ellenőrzése és értékelése	42
6.	Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	47
7.	A tanulók fizikai állapotának mérése	48
8.	Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelés elvei	51
9.	A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	57
10.	Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	58
11.	A pedagógiai program elfogadása	60
	1. sz. melléklet <ul style="list-style-type: none"> • A kerettanterv adaptálása • 1-4. évfolyam óraterve KTT 2013. • 5-8. évfolyam óraterve KTT 2013. 	

1. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának alapelvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok határozzák meg az iskolai helyi tanterve alapján a könyvtárossal egyeztetve, és az igazgató jóváhagyatva.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév utolsó szülői értekezletén) tájékoztatjuk. Az első osztályosok szüleit ajánlott taneszköz lista összeállításával segítjük. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének!

Az egyes eszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók.

A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

A nyomtatott taneszközöket úgy kell megválasztani, hogy év közben az kiegészítésre, változtatásra nem szorulhat.

Az iskola arra törekszik, hogy egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Az egyes tantárgyak tanításához több éven át használható nyomtatott taneszközöket tartós könyv formájában az iskola minden tanuló számára, megfelelő példányszámban biztosítja.

Az iskolai tankönyveket kizárólag a hivatalos tankönyvjegyzékből lehet megrendelni, oly módon, hogy az iskola minden tanulója részére biztosítva legyen a tankönyvhöz való hozzájárulás lehetősége.

2. Pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai

Fejlesztési területek – nevelési célok

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A nevelési célok a következőképpen érvényesülnek a tartalmi szabályozás különböző szintjein, és valósulnak meg a köznevelés folyamatában:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

3. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az iskola a köznevelési törvénynek megfelelően megszervezi a mindennapos testnevelést heti 5 óra keretében. Az első és harmadik évfolyamon a kötelezően választható néptánc műveltségterületi oktatással heti egy órát kötünk le. Négy óra kötelező testnevelés óra.

A negyedik évfolyamon heti 5 óra kötelező testnevelés óra, amelyből 1 kiváltható a választható néptánc foglalkozással, vagy a Nkt. 27. §. (11) bekezdés b) és c) pontja alapján két óra felmentés adható a szülő írásbeli kérésére.

Felső tagozaton 5 óra órarendszerű testnevelés óra, melyből két óra kiváltható vagy a választható néptánc foglalkozásokkal vagy a Nkt. 27. § (11) bekezdés b) és c) pontja alapján a szülő írásbeli kérésére.

Amennyiben a tanuló nem látogatja mind az 5 testnevelés órát, hanem arról a fent említett szabályok alapján felmentést kér, ezt a következőképpen teheti:

A szülő minden év szeptember 5-ig írásban kérvényt nyújt be az iskola igazgatójához, melyhez mellékelni az adott tanévre érvényes versenyengedélyét vagy a sportszervezete által kiállított igazolását. A döntésről az iskola igazgatója 8 napon belül határozatban értesíti a szülőt. Ha év közben a versenysportot, edzést a tanuló abbahagyja, ezt 8 napon belül köteles a szülő az iskola igazgatójának bejelenteni.

4. Választható tantárgyak, foglalkozások és ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A tanulói részvétel szempontjából a tanítási óra lehet kötelező, kötelezően választandó és szabadon választható tanórai foglalkozás. Ezeknek a foglalkozásoknak megnevezését, a tananyagát és óraszámát a Pedagógiai program Helyi tanterve szabályozza.

Az iskola igazgatója minden év április 15-éig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt be kell szerezni az iskolaszék, ennek hiányában a szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat véleményét.

Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja. A szülő ezt a jogát attól az évtől kezdődően, amelyben gyermeke a tizennegyedik életévét eléri – ha a gyermek nem cselekvőképtelen –, gyermekével közösen gyakorolja.

Az iskolának minden év május 20-áig fel kell mérnie, hogy a tanuló

- milyen szabadon választott tanítási órán, szakkörön vagy egyéb foglalkozáson, továbbá
- melyik egyház által szervezett hit- és erkölcsstan órán, vagy – az állami általános iskolában – kötelező erkölcsstan órán kíván-e részt venni.

A tanulónak, vagy kiskorú tanuló esetén a szülőnek írásban kell bejelentenie, ha a tanuló a következő tanítási évben már nem kíván részt venni a szabadon választott tanítási órán, továbbá ha jelentkezni kíván a szabadon választott tanítási órára.

Ha a tanulót – kérelmére – felvették a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, vagy, ha a tanítási év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni. Erről a tényről – a szabadon választott tanítási órára történő jelentkezés előtt – a tanulót és a tizennyolc év alatti, továbbá a gondnokság alatt álló tanuló (a továbbiakban a tizennyolc év alatti és a gondnokság alatt álló együtt: kiskorú tanuló) szülőjét írásban tájékoztatni kell.

A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát. A tanulónak – kiskorú tanuló esetén a szülőnek – írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.

Mivel iskolánkban a helyi tantervben meghatározott tananyag elsajátítása, és az emelt szintű ének-zene tanterv követelményeinek teljesítése csak a szabadon választott tanítási órákon való részvétellel teljesíthető, az iskolába történő beiratkozás a szabadon választott tanítási órákon való részvétel vállalását jelenti.

5. A tanulók tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának ellenőrzése és értékelése

Az iskolai munkában minden pedagógus végez ellenőrzést. A tanórákon, a témáik befejezésekor, nevelőmunkájuk minden fázisában ellenőriznek, értékelik a tanulók tudását, ismereteik alkalmazását. A pedagógiai folyamat ellenőrzés nélkül sokkal sikertelenebb, mintha rendszeresen átszövi az ellenőrzés, értékelés, a tanuló önellenőrzése. Az ellenőrzés és értékelés alapvető feltétele a követelmények, és az értékrendszerek egyértelmű, világos megfogalmazása a tanuló és a szülő számára. Elengedhetetlenül szükséges az is, hogy a tanuló ítélőképessége fejlődjön, tudja önmagát értékelni. Az értékelésnek folyamatosnak kell lennie, szervesen kell illeszkednie minden iskolai munkafolyamatba. Lényegében a tanítási-tanulási folyamat állandó figyeléséről, nyomon követéséről, megerősítésről, illetve jobbításra irányuló tevékenységről van szó.

Az értékelés alapelvei:

- Az iskolában elfogadott követelményrendszerre épüljön
- Terjedjen ki az iskolai élet egészére
- Legyen folyamatba ágyazott, kiszámítható, megalapozott
- Törekedjen az objektivitásra, igazságosságra
- Személyre, közösségre szólóan ösztönözzön, fejlesztő szándékú legyen
- Félelemmentes légkörben történjen
- Legyen tárgyyszerű (mik az erős pontok, mik a gyengeségek, hogyan lehetséges a javítás?)

Az értékelés módja:

- szóbeli
- írásbeli:
  - o szöveges
  - o érdemjegyek, osztályzatok

Az ellenőrzés, értékelés rendje kiterjed:

- tanulási időre,
- a tanórán kívüli foglalkozásokra (óráközi szünetek, szakkörök, DÖK-rendezvények)
- az iskola tanulóira, pedagógusaira,
- az iskolai közösségekre, csoportokra

Az ellenőrzés módja:

- szóbeli
- írásbeli:
  - o diagnosztikus mérés (a tanulási szakasz elején)
  - o formatív mérés (a tanulási szakasz közben)
  - o summatív mérés (a szakasz lezárásaként)
- gyakorlati (technika, rajz, ének, testnevelés órákon)

A nagyobb tanulási szakaszokat lezáró méréseknél (témazárók, félévi, év végi mérések) a tantestület a következő százalékok szerint állapítja meg a dolgozat érdemjegyét.

ALSÓ TAGOZAT	
100 % - 91 % = 5	100 % - 91 % = Kiválóan teljesített
90 % - 81 % = 4	90 % - 81 % = Jól teljesített
80 % - 65 % = 3	80 % - 45 % = Megfelelően teljesített
64 % - 45 % = 2	44 % - 0 % = Felzárkóztatásra szorul
44 % alatt = 1 félévi, év végi	

FELSŐ TAGOZAT	
100 % - 90 %	5
89 % - 75 %	4
74 % - 55 %	3
54 % - 41 %	2
40 % - 0	1

A fenti százalékok nem vonatkoznak a röpdolgozatokra (szódolgozatokra, helyesírási dolgozatokra, alpműveleteket szerződ dolgozatokra, rövid topográfiai dolgozatokra, stb.) csak a nagyobb tanulói szakaszt lezáró mérésekre.

Az értékelés tájékoztassa a szülőt, a tanulót a végzett munka eredményéről, viszonyítson a tantervi követelményekhez, és a fejlesztés érdekében fejezze ki a tanuló önmagához viszonyított előrehaladását. Legyen az értékelés egységes, éljünk azzal a lehetőséggel is, hogy egyénre tervezett számonkéréssel segítsük a lemaradottak és a tehetségek fejlődését, sikerélményhez jutását. Nem felejthető, hogy az értékelés óriási motivációs erő a tanulási folyamatban, és az sem, hogy a tanulói értékelés és eredmény egyúttal a pedagógus munkájának az értékelése, eredménye.

A tanulók értékelése

- Az értékelés alapja a NAT-ra alapozott helyi tanterv. A helyi tanterv tanmeneteiben kell meghatározni a tantárgyanként tanév közben írandó témazárókat. A témazárókat a pedagógus hazaküldheti, a szülő aláírja, majd a pedagógus – az iratkezelés szabályainak megfelelően – egy évig köteles megőrizni. Egy osztályban naponta legfeljebb kettő témazáró írattható. A tanárok a tanulók teljesítményét tanév közben érdemjegyekkel értékelik – havonta legalább egy -, félévkor érdemjegyekkel, tanév végén osztályzatokkal minősítik (jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen).
- A tanév végén az egész tanévben nyújtott teljesítményt értékeljük.
- Az érdemjegyhez, osztályzathoz szóbeli értékelés is társuljon.
- A félévi osztályzatok az ellenőrzőbe, az év végi osztályzatok a bizonyítványba kerülnek.
- A tanulói aktivitást és a plusz munkát is értékeljük.
- A félévi és az év végi osztályzatok mellett negyedévenként szöveges értékelést kell küldeni (november, március).
- A félévi és az év végi osztályzatokat az érdemjegyek alapján kell megállapítani.
- Az 1. évfolyamon minden tantárgyból szöveges értékelést kapnak a tanulók (kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített, felzárkóztatásra szorul).
- A 2. évfolyamon év közben jeggyel értékelünk. Félévkor szövegesen, év végén érdemjegyet kapnak a tanulók.
- A 3. és 4. évfolyamon év közben, félévkor és év végén érdemjeggyel értékelünk.
- Az 5-8. évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal értékelünk.

A tanulási nehézségekkel küszködő tanulók szüleit negyedévkor és háromnegyedévkor az iskola írásban tájékoztatja a tanuló lemaradásáról, és javaslatot tesz annak megoldására.

A leendő ötödikes osztályfőnökök látogassanak meg május hónapban negyedikes órát!

A kiemelkedő teljesítmény elismerése

A jutalmazás alapja:

- kimagasló tanulmányi eredmény
- közösségért végzett tevékenység
- énekkaron kiemelkedő színvonalú szereplés
- kiemelkedő sportteljesítmény
- eredményes részvétel versenyeken
- minden olyan tevékenység, ami az iskola hírnevét öregbíti

A jutalmazás formái:

- írásbeli szaktanári illetve osztályfőnöki dicséret
- írásbeli igazgatói dicséret
- diákönkormányzat elismerése
- „Jó tanuló, jó muzikus” plakett
- nevelőtestületi dicséret
- egyéb egyéni és csoportos jutalmazás

A dicséret és elmarasztalás kerüljön be az osztálynaplóba és a tanuló tájékoztató füzetébe. (Az igazgatói dicséret külön lapon.)

A magatartás és szorgalom minősítési rendszere

Az értékelés helyi rendszerén belül kiemelt fontosságúnak tartjuk az alábbiakat:

- segítse az iskola nevelési és oktatási céljainak elérését,
- segítse a tanuló önismeretének fejlődését, adjon lehetőséget az önnevelésre is,
- az értékelés a tanuló iskolai tevékenységére vonatkozzon,
- mindig legyen személyre szabott.

A pedagógiai munka értékelése

A tanulási-tanítási folyamatban elengedhetetlen egy-egy osztály, pedagógus munkájának értékelése. Ennek érdekében minden év október 1-jéig ellenőrzési tervet kell készíteni. Iskolánkban az ellenőrzés- értékelési rendszer tervezetét a vezetőség állítja össze a munkaközösség-vezetők segítségével, tantestületi egyeztetéssel. Az ellenőrző vizsgálatokat óralátogatások és év végi mérések keretében szervezhetjük meg.

Óralátogatások

A tervezetet úgy kell összeállítani, hogy egy tanévben minden osztály és pedagógus sorra kerüljön. Az óralátogatásokon legyen jelen az igazgató vagy az igazgatóhelyettes és az aktuális terület munkaközösség-vezetője.

Vizsgálatuk tárgya lehet egy osztály munkája különböző órákon, vagy egy tanár munkája különböző osztályokban. Az ellenőrzésről előre tájékoztatjuk a kollégákat.

Az óralátogatást személyes beszélgetés követi, melyen az értékelés területei:

- a tanári személyiség,
- a tanítás-nevelés eredményessége,
- emberi kapcsolatok, kommunikáció,
- a gyerekek írásbeli munkájának javítása.

Tanítási év végén az alsós igazgatóhelyes mérőlapokkal méri az osztályok előrehaladását. A felső tagozaton a szaktanárok mérik a felsorolt évfolyamok előrehaladását.

1. osztály	hangos olvasás
2. osztály	matematika
3. osztály	helyesírás
4. osztály	matematika, helyesírás
5. osztály	matematika
6. osztály	történelem
7. osztály	matematika, magyar
8. osztály	magyar, idegen nyelvi szóbeli

A mérések tartalmát a munkaközösségek az igazgatóhelyettesek ellenőrzése, támogatása mellett állítják össze.

Az óralátogatásokról az igazgató illetve a helyettesek feljegyzéseket készítenek, az év végi méréseket kiértékelik. Az ellenőrzésekről ellenőrzési naplót vezetünk. Felelőse az igazgató és helyettesei.

Magatartás és szorgalom minősítésrendszere

A magatartási jegy tartalma:

Példás:

Figyelembe veszi az adott közösség érdekeit, pozitív hatást gyakorol a közösségre, a követelményeket megtartja, és másokat is arra ösztönöz. Kezdeményező, szívesen tevékenykedik a közösségben, segítőkész. Viselkedése példamutató, nemcsak a tanárokkal, de idegenekkel, tanulótársaival szemben is udvarias.

Jó:

Szívesen vesz részt a közösség életében. Ritkán kezdeményez, de a helyes kezdeményezések mellett áll. Jól illeszkedik társai közé, de erősebb ragaszkodást nem mutat. Fegyelmezett, de másokkal nem foglalkozik. Közömbösen veszi tudomásul a körülötte megnyilvánuló helytelen viselkedést.

Változó:

Megbízhatatlan. Tudatosan nem árt a közösségnek, a követelményeket csak többé-kevésbé teljesíti. Esetenként a közösség mellett, máskor a rosszak mellett áll. Viselkedése időnként udvariatlan.

Rossz:

Szándékosan árt a közösségnek, szemben áll azzal. Durva, megengedhetetlen a viselkedése, hangvétele.

Szorgalmi jegy tartalma:

Példás:

A tudás megszerzését igényli. Munkavégzése pontos minden tantárgyból. Önkéntesen többletfeladatokat is vállal. Önmagát rendszeresen ellenőrzi. Mindig készül, kötelességtudata magasfokú. Néhány tantárgy iránt különös érdeklődést mutat.

Jó:

Lelkiismeretesen készül, megbízhatóan dolgozik. Képes önmaga ellenőrzésére. Érdeklődése megmarad a szorosan vett iskolai tananyag keretein belül.

Változó:

Időszakonként dolgozik, máskor pontatlan. Önállótlán, nem ellenőrzi magát. Csak ritkán érdeklődik a tananyagon kívüli dolgok iránt.

Hanyag:

Megbízhatatlan, nem végzi el feladatait. Nem hajlandó önmagát ellenőrizni. Teljesen közönyös.

6. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A Móricz Zsigmond Általános Iskolában a tanulóknak különböző évfolyamok közötti, az egyes évfolyamokon, az egyes osztályokban, valamint az osztályokon belüli csoportok tanítási óráit a következő módon szervezzük meg.

A kötelezően választandó **énekkari foglalkozásokat** kiskórus esetén a 4. és 5. évfolyamból szervezzük. A nagykórust a 6., 7., és 8. évfolyamból, a fiúkórust a 4., 5., 6., 7., és 8. évfolyamokból szervezzük.

A kötelezően választandó **néptánc foglalkozás** 1-3. évfolyamon osztályokban szerveződik. A negyedik évfolyamon a néptánc foglalkozás szabadon választható tanítási óra. A csoport a két osztályból szerveződik. Felső tagozaton a néptánc foglalkozás szabadon választható tanítási óra.

Informatika tantárgynál csoport bontása a 20 fő fölötti osztálylétszámnál szerveződik. Amennyiben bontásra kerül sor, úgy a nyelvi bontáshoz igazodunk.

Nyelvi csoportok egy-egy évfolyamon belül a kialakításánál az angol és német csoportokat úgy szervezzük, hogy törekszünk az egyenlő létszám kialakítására.

Egyéb foglalkozások közé tartozik:

A korrepetálás, a BTM-es tanulók kiscsoportos fejlesztő foglalkozása, fejlesztő foglalkozás, az SNI-s tanulók fejlesztése, és a kiemelten tehetséges gyerekek foglalkoztatása.

Etika/Hit- és erkölcsstan

Az etika órák megtartására egy osztályból szervezünk csoportokat azokból a gyerekekből, akik nem vesznek részt hittan órákon.

Törekszünk arra, hogy az egyház által szervezett hit- és erkölcsstan óra az iskolai etika órával egy időben kerüljön megtartásra.

Ezekon a foglalkozásokon azoknak a gyerekeknek kell részt vennie, akiket a pedagógusok erre kijelöltek, vagy a nevelési tanácsadó szakvéleménye és az igazgatói határozat erre kötelezte őket.

7. A tanulók fizikai állapotának mérése

Alsó tagozat

A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként 1 alkalommal április, május hónapokban.

A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott érdemjegyeket összehasonlítják, és ezt a tájékoztatón keresztül a szülők tudomására hozzák.

A tesztek kiválasztásakor az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

- iskolánkban végrehajtható legyen,
- kellően megalapozottak legyenek a követelmények szerint.

Követelmények az 1-4. osztályban

Az elemi elvárás a testnevelési foglalkozásokon való aktív, érzelem dús részvétel. Ez is, mint minden követelmény két irányban ad tájékoztatást. A tanulót tájékoztatja arról, hogy milyen mértékben felel meg a korosztályával szembeni elvárásoknak, de sokkal inkább a pedagógust arról, hogy milyen eredményesen oktatja a tantárgyat, fogadtatja el a tantárgyban közvetítésre kerülő értékeket. E tekintetben ez a követelmény elsősorban a pedagógust minősíti.

Az elvárások következő csoportja az elsajátításra, megtanulásra kijelölt anyagrészt. Az alsó tagozatban a tanulókkal szembeni elvárások elsősorban nem idesorolandók. A cél nem az, hogy valamit, valamiket megtanuljon a gyerek. Elemi tevékenységi szinten természetesen ilyen elvárások is vannak. Sokkal fontosabb azonban, hogy a feladatok sokféleségével, a feladatmegoldások újabb és újabb formáival találkozzon, és rajtuk keresztül az újszerű feladatok megoldásához szerezzon tapasztalatokat. Így jusson el a tanulás, a képességfejlesztés, a fejlődni képesség lehetőségeihez, sőt az ehhez szükséges belső kényszerhez.

Az elsajátítás minőségi mutatói:

- a feladatmegoldás határozott vállalása,
- az eredményes megoldás újbóli megismétlése,
- a siker fölötti őszinte öröm,
- a feladatmegoldás milyenségének objektív mutatói (cm, sec, ismétlési szám, minőségi pontozási érték megadása).

A követelmények legobjektívebb mutatói a teljesítménypróbákban produkált abszolút értékek. Noha ezek mindig abszolút rangsorba állítják a tanulókat, pedagógiai hiba lenne ezeket a teljesítményeket függetleníteni a gyermekek morfológiai eltérésétől. Éppen ezért, a tanuló minősítésénél ezt csak mint „tükröt” szabad felhasználni. Az értékelésnél a saját magához mért fejlődésváltozásokat kell alapul venni.

Teljesítmény – „Tükör”

1. osztály

Célba dobás számolyra (5 kísérlet) 4 m-ről minimum 2 találat
Egyensúlyozó járás (45 mp)
Szlabom labdavezetés (2 x 15 m)

2. osztály

Célba dobás számolyra (5 kísérlet) 5 m-ről minimum 2 találat
Egyensúlyozó járás (45 mp)
Szlabom labdavezetés (2 x 15 m)

3. osztály

Célba dobás zsámolyra (5 kísérlet) 6 m-ről minimum 2 találat
Egyensúlyozó járás (45 mp)
Szalom labdavezetés (2 x 15 m)

4. osztály

Célba dobás zsámolyra (5 kísérlet) 7 m-ről minimum 2 találat
Egyensúlyozó járás (45 mp)
Szalom labdavezetés (2 x 15 m)

A tesztek részletes leírása

Labdavezetés szalom futás közben

A rajtvonaltól **5, 10 és 15 méterre** kell elhelyezni egy-egy tömött labdát vagy bóját. A próbázó hullámvonalban labdavezetéssel haladva kerülje ki az első két labdát (tárgyat), majd megkerülve a harmadikat, hullámvonalban haladva vezesse vissza a labdát, és haladjon át a rajtvonalon. Célszerű az első labdát bal kéz felől megkerülni. **Az teremben a teniszpályán (zöld felfestés) átlósan, a zöld vonal alsó csúcsától a második teniszpálya felső csúcsáig kb. 15 méter.**

Egyensúlyozás

A tanulónak a tornapad merevítő gerendájának közepén jelölt **kétméteres szakaszon** kell minél több utat megtenni **45 s alatt**. A határvonalat, illetve a padot a határvonalon túl minden fordulás előtt érintenie kell. Amennyiben a megadott időkereten belül lelép a padról, a kísérletet befejezettnek kell tekinteni. A megtett szakaszok számát kell feljegyezni. Ha az idő a táv közben jár le, az eredményt lefelé kell kerekíteni. Két kísérlet közül a jobbat kell feljegyezni. Előzőleg egy próbakísérlet tehető. **A tornapad hossza a lábak között 320 cm (ehhez viszonyíts).**

Felső tagozat

NETFIT (Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt) mérés (35/2014.(IV.30.) EMMI rendelet alapján.

Ütemezési terv

január, február	7-8. évfolyam
március, április	6-7. évfolyam
április, május	5. évfolyam

8. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelés elvei

Iskolai egészségnevelési program

Pedagógiai célok:

Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíteni a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.

Együttműködést kialakítani a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.

Egészséges környezetre, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosítani, ezekkel párhuzamosan együttműködni, a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének.

Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytatunk, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrelépést.

Törekszünk arra, hogy segítsünk diákjainknak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését; együttműködünk a helyi közösség vezetőivel, hogy utóbbiak megértsék: a közösség hogyan járulhat hozzá – vagy éppen hogyan hátráltathatja – az egészség fejlesztését és a tanulást.

Az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.

Az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása.

Ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát.

Helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések.

Problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség.

Globális összefüggések megértése.

Létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása.

Az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás.

A családi életre nevelés fejlesztése.

Az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése.

Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

A tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében.

Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat.

A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel:

- egészséges táplálkozás,
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi és lelki egészség fejlesztése
- a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegséghez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- A helyi tantervben szereplő tantárgyak adta lehetőségek kihasználása, valamint az 5-8. évfolyamon az osztályfőnöki órákon feldolgozott ismeretek
- Az Egészségmegőrzési Központ egészségnevelési és mentálhigiénés programjainak igénybevétele (Drog-prevenció, Mentálhigiéné, Egészséges életmód, Konfliktuskezelés, Szexedukáció)
- Az egészségnevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások
- Föld napjának és a Víz világnapjának megünneplése
- Az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő, iskolai fogorvos) segítségének igénybevétele a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezéséhez
- Egészséges élelmiszereket árusító iskolai büfé

Délutáni iskolai foglalkozás

- évenként 1 x fogápolási előadás
- félévente egészségnap (egészséges élelem, zöldségek, gyümölcsök fontossága)

Egészséges, tiszta környezet

- hó eltakarítása
- levegőszűrés
- a kiskertek rendben tartása

Az iskola igazgatója az egészségfejlesztési és prevenció programok kiválasztásával beszerzi az iskola-egészségügyi szolgálat véleményét.

Iskolai környezeti nevelési program

Az iskolai környezeti nevelési tevékenységének alapelvei, kiemelt feladatai és jövőképe

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ökoiskola vagyunk.

Ennek érdekében diákjainknak ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt,
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt,
- a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét, és akaratát (környezetvédelem),
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését,
- igényüket lakóhelyük természeti értékeinek megismerésére,
- lakóhelyük környezetvédelmében tevékenyen vegyenek részt,
- a rendszerszemléletet,
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését,
- az egészséges életmód igényét és elsajátítani az ehhez vezető technikákat, módszereket,
- ki kell alakítani a környezetszennyezés fogalmát, meg kell ismertetni annak formáit, hatásait.

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban.

Ilyen például:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód,
- szintetizálás és analízis,
- problémaérzékenység, integrált megközelítés,
- kreativitás,
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód,
- vitakészség, kritikus véleményalkotás,
- kommunikáció, média használat,
- konfliktuskezelés és –megoldás,
- állampolgári részvétel és cselekvés,
- értékelés és mérlegelés készsége.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete:

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területen is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A diákok számára olyan oktatást kell az iskoláknak biztosítani, amelyben a szakmai képzésen kívül hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító döntéshozásra, konfliktuskezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani.

Duna-parti iskolánkban kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert.

Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

Konkrét célok:

Rövid távú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek.

Új tervek:

- a tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához,
- tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása,
- új környezeti nevelési irodalmak feldolgozásán alapuló foglalkozások szervezése, témanap.

Hagyományok ápolása:

- iskolanap szervezése az egész iskolai közösség számára,
- nevezetességeinek feltérképezése,
- az iskola hírességeinek élete – kutatás,
- erdei iskola programok szervezése, megvalósítása,
- drog-prevenációs program folytatása,
- osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában.

Szaktantárgyi célok:

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (pl. ember és környezete, kapcsolatok, természetismeret),
- hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon (a környezetszennyezés hatása a természeti- és az épített környezetre, az emberre),
- a tanórákon kívüli szakórák szervezése,
- természetvédelmi versenyekre felkészítés,
- a számítógép felhasználása a tanórákon.

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórákon kívüli és tanórai foglalkozások

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció, legalább néhány területen. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy megfelelő módon diákjainkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról.

Lehetőségeink:

- táborok, tanulmányi kirándulások, akadályversenyek,
- városismereti játékok stb.,
- kézműves foglalkozások: egy-egy ünnephez kötött, táborig időben, stb.,
- „akciók”: pályázatok, újságkészítés, kiállítás-rendezés, iskolarádió működtetése,
- „látogatás”: múzeum, állatkert, botanikus kert, nemzeti park, valamint szeméttelép, szennyvíztisztító, stb.,
- versenyek,
- iskolazöldítés,
- témanap (virág, ritmus, szivárvány, víz, kő, stb.),
- DÖK-nap,
- „jeles napok”,
- papírgyűjtés évente többször, szervezett formában,
- szárazelemgyűjtés megszervezése.

Módszerek:

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében a módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani.

Néhány, munkánk során alkalmazott módszercsoport:

- játékok,
- modellezés,
- kreatív tevékenység,
- közösségépítés,
- művészeti kifejezés.

Azon országos versenyek jegyzéke, amelyre az iskola felkészíti tanítványait:

Ének:

- Pesovár Ferenc Népdaléneklési verseny
- Éneklő Ifjúság (minősítő verseny)

Matematika:

- Zrínyi Ilona Matematika Verseny
- Bolyai Matematika Csapatverseny
- Kenguru Matematika Verseny
- Varga Tamás Matematika Verseny
- Pangea Matematika Verseny

Magyar nyelv és irodalom:

- Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny
- Bolyai Anyanyelvi Verseny
- Szép Magyar Beszéd Verseny

Természettudomány:

- Bolyai Természettudományi Csapatverseny
- Kisbiológusok találkozója

Taneshközök:

Az iskola könyvtárában található a témával kapcsolatos szakirodalom, amelyet folyamatosan bővítünk (iskolai könyvek, CD, videó).

Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális, ill. multimédiás eszközök álljanak a tanárok és a tanulók rendelkezésére.

Kommunikáció:

A környezeti nevelés – jellegénél, összetettségénél fogva – nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy diákjaink a nagyszámú írott, hallott és látott média-irodalomban kritikusan, a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni.

Fontos számunkra, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni, az értékes információkat meg tudják az értéktelentől különböztetni.

Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, a szereplésre, az előadások módszertanára. Végzett munkájukról számot kell adniuk írásban és szóban egyaránt – ezen képesség napjainkban nélkülözhetetlen.

Iskolán belüli kommunikáció formái:

- kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel,
- házi dolgozat készítése,

- poszterek készítése és bemutatása,
- iskolarádió felhasználása híradásra,
- faliújságon közölt információk készítése.

Iskolán kívüli kommunikáció formái:

- környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból,
- környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása,
- környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása, értékelése,
- a környezet állapotfelmérésének értékelése, kapcsolatfelvétel az illetékesekkel,
- a közvetlen környezet problémáinak felmérése, együttműködés az illetékes önkormányzattal.

Azok az ingyenes kulturális, sport és szabadidős célú foglalkozások, amelyeket az iskola tervez, nem jelentenek plusz terhet a fenntartónak. Ezeket az iskola pályázati pénzből, a rendelkezésre álló órakeretből és a pedagógusok által önként vállalt munkából oldja meg.

A fent említett kirándulások, táborok, erdei iskolai programok nem kapcsolódnak tananyaghoz, az ott megszerzett ismeretek nem számon kérhetők. Ezek szervezésében az iskola anyagi kötelezettséget nem vállal.

9. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Iskolánkban a rászoruló gyermekek gondozásához, neveléséhez és társadalmi beilleszkedéséhez komplex, célzott, differenciált ellátást kell biztosítani. Tilos a hátrányos megkülönböztetés bármilyen okból. A pedagógusoknak fel kell deríteni a tanulók fejlődését zavaró okokat, törekedni kell a káros hatások megelőzésére, ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kell kezdeményezni a gyermek-és ifjúságvédelmi felelősnél és az iskola-egészségügyi szolgálatnál. A felderítés során a pedagógus ismerje meg a gyermek személyiségét, családi hátterét, környezetét, baráti és kortársi kapcsolatait.

A káros hatások megelőzése és ellensúlyozása érdekében a pedagógus szorosan működjön együtt a szülőkkel, szükség esetén tegyen családlátogatást.

A napközi, illetve a tanulószobai foglalkozások mindenki számára lehetőség, megszervezése a szociális hátrányok enyhítését is szolgálják. Azokat a családokat, ahol nem biztosított az otthoni nyugodt tanulás, rá kell beszélnünk e szolgáltatások igénybe vételére.

Az osztályfőnöki munkatervbe drog- és bűnmegelőzési programot kell beiktatni, szorosan együttműködve az Egészségmegőrzési Központtal. Felelősök az osztályfőnökök.

Nagy gondot kell fordítani arra, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek vegyenek is részt a korrepetáción illetve az iskolai szakkörökön.

Megkülönböztetetten figyelni kell a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek pályorientációjára is. Szükség esetén pályaválasztási tanácsadóba kell irányítani őket.

A szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleten, fogadóórán, családlátogatáson tájékoztatni kell a szülőket.

Ösztönözni kell a szülőket a helyi, regionális, országos támogatások (pld. Arany János Tehetséggondozó Program, Útravaló Program) megszerzésére.

Folyamatos információáramlást kell biztosítani az iskola, a Dunaújvárosi Tankerületi Központ, a Polgármesteri Hivatal Szociális Irodája, a Nevelési Tanácsadó, az Egészségmegőrzési Központ és a Rendőrség között.

A Muzsikáló Fiatalok Alapítvány segítséget is nyújthat a hátrányos helyzetű gyermekeknek.

10. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

1. A tanuló akkor lesz sikeres, ha az iskolai munkában aktívan részt vesz és a számára előírt házi feladatot maradéktalanul megoldja.
2. A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.
3. A házi feladat mennyiségét úgy kell meghatározni, hogy az a tanuló számára elvégezhető legyen, és ne jelentsen aránytalan megterhelést.
4. A házi feladat a tanuló kötelező feladata, annak elmulasztása büntetést von maga után.
5. Az 1-8. évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra, és szünetekre) – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.

6. A napköziben és tanulószobai foglalkozásokon az írásbeli házi feladat megoldása az elsődleges cél. A szóbeli feladatok vagy a hangos tevékenységgel járó feladatok pl.: furulya vagy éneklés, nem valósíthatók meg maradéktalanul, ezért ezek otthoni további tanulása, gyakorlása elengedhetetlen.
7. A differenciált oktatáshoz hozzátartozik a differenciált házi feladat is. Azokat a házi feladatokat, amelyeket nem kötelező jelleggel adott fel a pedagógus, számonkérni nem lehet.
8. A tanítási szünetekre a tanulók nem kaphatnak kötelezően plusz feladatokat.

11. A pedagógiai program elfogadása

A Dunaújvárosi Móricz Zsigmond Általános Iskola pedagógiai programját a nevelőtestület 2020. február 3-án megtartott határozatképes értekezletén elfogadta.

A pedagógiai program elkészítése során a közalkalmazotti tanács, a diákönkormányzat, valamint a szülői szervezet véleményezési jogát gyakorolta.

Dunaújváros, 2020. február 3.

Horváthné Ottinger Hajnalka
Horváthné Ottinger Hajnalka
igazgató

A kerettantervet teljes mértékben adaptáltuk. Új tartalmakat nem vezettünk be, a szabadon felhasználható időkeretet a tananyag elmélyítésére és gyakorlására fogjuk fordítani.

1-4. évfolyam óraterve

Tantárgyak	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam	
	I. félév	II.félév	I. félév	II.félév	I. félév	II.félév	I. félév	II.félév
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7	7	7	6	7
Idegen nyelvek							3	3
Matematika	4	4	4	4	4	4	5	4
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1	1	1	1	1
Ének-zene	4	4	4	4	4	4	3	3
vizuális kultúra	2	2	2	2	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	25	25	25	27	27
Kötelezően választandó: énekkar							1	1

5-8. évfolyam óraterve

Tantárgyak	5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam	
	I. félév	II.félév	I. félév	II.félév	I. félév	II.félév	I. félév	II.félév
Magyar nyelv és irodalom	4	4	5	4	4	4	5	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	4	4	3	4	3	4	4	3
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	2	2	2	2
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Természetismeret	2	2	2	2				
Biológia-egészségtan					1,5	1,5	1,5	1,5
Fizika					2	2	1	1
Kémia					1,5	1,5	1,5	1,5
Földrajz					1	1	2	2
Ének-zene	3,5	3	3	3	3	3	3	4
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1
Dráma és tánc	1	1						
Informatika			1	1	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1		
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	28	28	31	31	31	31
Kötelezően választandó: énekkar	1	1	1	1	1	1	1	1

Dunaújvárosi Mórícz Zsigmond Általános Iskola
2400 Dunaújváros, Kodály Zoltán utca 7.
OM azonosító: 030031
☎ Iskola: 25/413-124
E-mail: dmoriczos@gmail.com

NYILATKOZATOK

A Dunaújvárosi Mórícz Zsigmond Általános Iskola Közalkalmazotti Tanácsa a Pedagógiai Program módosítását megismerte és egyetért vele.

Dunaújváros, 2020. február 3.

Mórícz Károlyné
Közalkalmazotti Tanács vezetője

A Dunaújvárosi Mórícz Zsigmond Általános Iskola Diákönkormányzata a Pedagógiai Program módosítását megismerte és egyetért vele.

Dunaújváros, 2020. február 3.

Siller Edina
DÖK-vezető

A Dunaújvárosi Mórícz Zsigmond Általános Iskola Szülői Szervezete a Pedagógiai Program módosítását megismerte és egyetért vele.

Dunaújváros, 2020. február 3.

Matussné Füleki Hella
Szülői Szervezet vezetője

A Dunaújvárosi Mórícz Zsigmond Általános Iskola Tantestülete a 2020. február 3-iki tantestületi értekezleten (jelenléti ív mellékelve) a Pedagógiai Program módosítását megismerte és egyetért vele.

Dunaújváros, 2020. február 3.

Horváthné Ottinger Hajnalka
igazgató